

«Күншуақ» жекеменшік бөбекжай-бақшасы

Кеңес: «Балабақшаға баланың бейімделуі»

Әдіскер: Жаксылыкова А

Қыркүйек 2025 ж

Балаға психологиялық дайындық

Әңгімелесу:

Балаға балабақшадағы күн тәртібін, достар мен тәрбиешілерді қысқаша айтып беріңіз. Мысалы: «Сен жаңа достармен ойнайсың, бірге ән айтып, сурет саласың».

Ойын арқылы таныстыру:

Үйде ойын арқылы балабақша өмірін модельдеуге болады (ойыншықтармен бөлмелерді ұйымдастыру, «күн тәртібі» ойыны).

Балаға сенімділік беру

Позитивті көзқарас:

- «Сен мықтысың, жаңа ортада тез бейімделесің» деп қолдау көрсету.
- Қысқа қоштасу рәсімі
- Баланы ұзақ құшақтамаңыз, бірақ жылулықпен сүйіспеншілік көрсетіңіз. Қоштасу рәсімін тұрақты етіп жасау маңызды.

Дәрігер мен тұрмыстық дайындық

- Денсаулық тексеруі:
- Баланың вакцинациясы, дәрігерден анықтамасы дайын болу керек.
- Тұрмыстық дағдылар:
- Тәжірибелі ата-аналар балаға өз заттарын жинауды, киімін өз бетімен шешуді үйретеді.

Бала мен тәрбиеші арасындағы байланыс

Тәрбиешіні таныстыру:

- Алғашқы күндерде балаға тәрбиешіні таныстырып, «сенен қамқор болады» деген сезімін беру керек.
- Бала көңілін бақылау:
- Егер бала қатты қобалжып, жыласа, қысқа аралықтарда кездесіп, қолдау көрсету.

Бейімделу кезеңі

Бастапқы кезең:

-2 апта бала жаңа ортаға толық үйренуі мүмкін. Алғашқы күндері қысқа уақытқа қалдыру ұсынылады (1-2 сағат).

Тәуелсіздікке үйрету:

Баланы біртіндеп топтық ойындарға, іс-әрекеттерге қатыстыру.

Ата-ана мен тәрбиеші ынтымақтастығы

Күнделікті хабарласу:

Тәрбиешімен бала көңілі, тамақтануы, ойнауы туралы қысқаша ақпарат алмасу.

Сабырлық пен тұрақтылық:

Бала жаңа ортаға тез бейімделмесе, үрейленбеу маңызды. Кейде бейімделу 3-4 аптаға созылуы мүмкін.

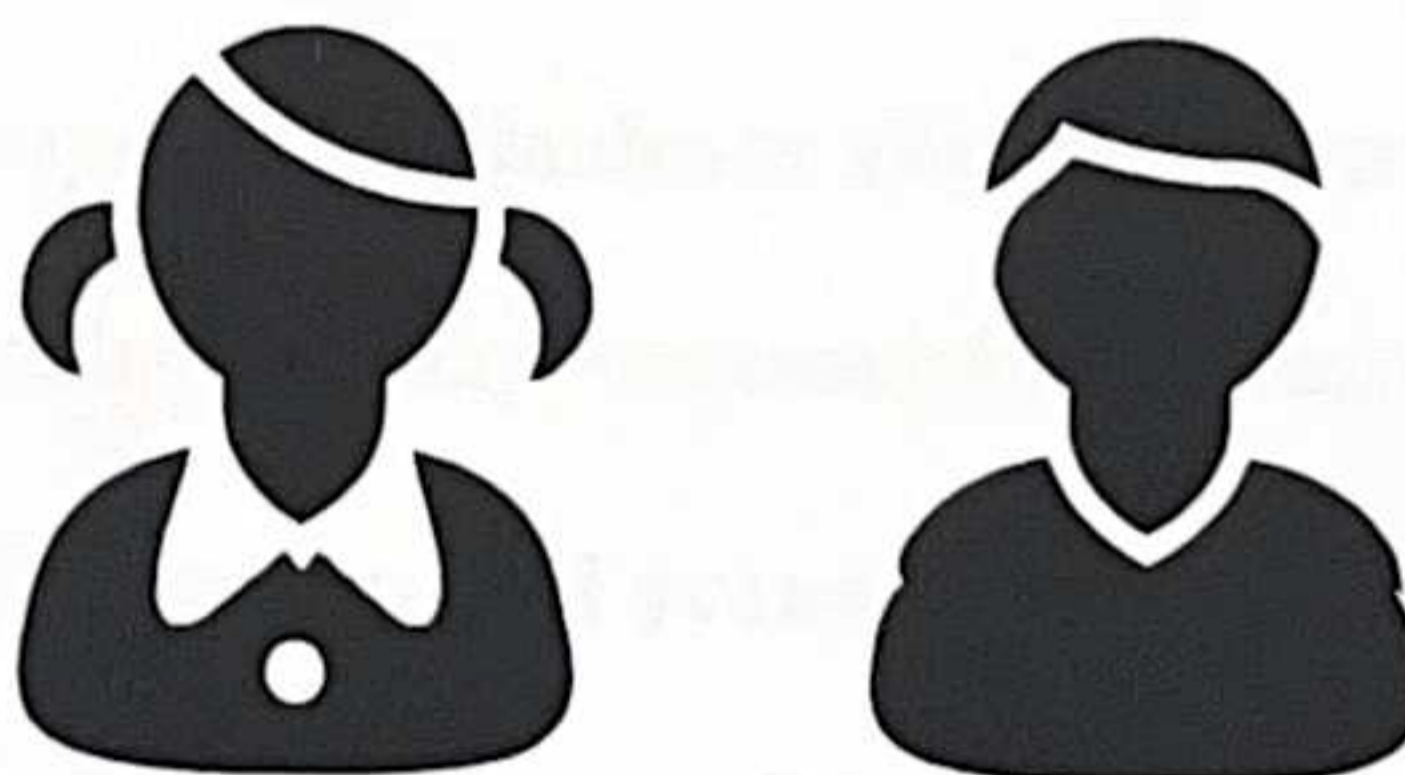
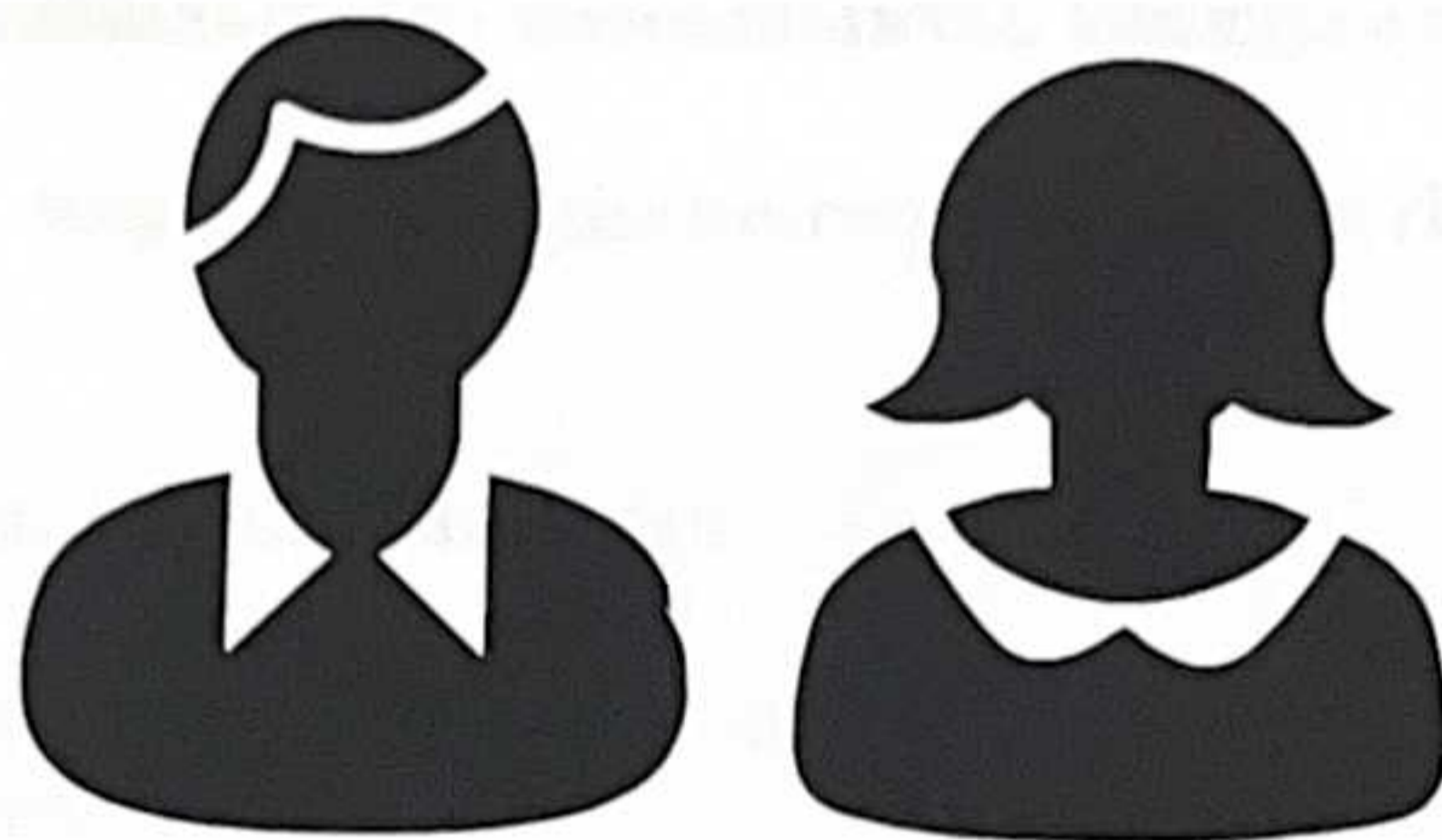
Бала балабақшаға бейімделу: 2 апталық кесте

Күн	Уақыт	Ата-ананың әрекеті	Тәрбиешінің әрекеті	Мақсат
1-күн	1-2 сағат	Балаға жаңа орта туралы қысқаша айтып, сүйіспеншілікпен қоштасу	Балаға жылы қарсы алу, таныстыру, ойыншықтармен ойын	Қауіпсіздік сезімін беру, жаңа ортаға қызығушылық тудыру
2-күн	1.5 сағат	Балаға бұрынғыдай қоштасу, қысқа махаббат сәті	Ойындар арқылы топқа қосу, ата-анаға қысқаша есеп беру	Бала топтық ортаға бейімделеді
3-күн	2 сағат	Қоштасу рәсімін қысқарту, сенімді сөйлеу	Баланы топтық ойынға қатыстыру, жаңа ережелерді көрсету	Өздігінен әрекет етуге ынталандыру
4-күн	2-2.5 сағат	Баламен «қалай күн өтті?» туралы сөйлесу	Жеке іс-әрекеттерге шақыру, оң бағалау	Тәуелсіздік сезімін күшейту
5-күн	2.5 сағат	Балаға жаңа достар туралы айтып беру	Топтағы балалармен бірге ойын ұйымдастыру	Әлеуметтік дағдыларды дамыту
6-күн	3 сағат	Балаға сенім білдіру, қоштасу рәсімін сақтау	Өзін-өзі көрсетуге мүмкіндік беру, тыныштық сәтін бақылау	Бала өз сезімін білдіре білуге үйренеді
7-күн	3 сағат	Баланы «қолдаймын» деп қолдау көрсету	Қысқаша топтық қорытынды жасау, ата-анамен кері байланыс	Бала мен тәрбиеші арасындағы сенім орнау
8-күн	3.5 сағат	Қоштасу рәсімін тұрақты жасау	Баланы ойын мен сабаққа толық қатыстыру	Қатысуға мотивация беру
9-күн	4 сағат	Балаға күн тәртібін түсіндіру	Топтық ойындар, шығармашылық іс-шаралар	Рутинге үйрену
10-күн	4 сағат	Күні бойы позитивті пікір айту	Баланы жауапкершілікке ынталандыру	Өздігінен әрекет етуге үйрету
11-күн	4-4.5 сағат	Қысқа күнді бағалап, мақтау	Жеке және топтық ойындарды теңестіру	Әлеуметтік икемділікті дамыту
12-күн	4.5 сағат	Баланың жетістігін ата-анаға айтып, мақтау	Жаңа іс-әрекеттерді таныстыру	Балаға өзіне сенімділік беру
13-күн	5 сағат	Қоштасу рәсімін тұрақты жасау	Топтық белсенділікке толық қатыстыру	Бала балабақшаға толық бейімделу
14-күн	5 сағат	Балаға сенім білдіру, махаббат көрсету	Барлық іс-әрекеттерге толық қатыстыру	Толық бейімделу, эмоционалды тұрақтылық

«Күншуақ» жекеменшік бөбекжай-бақшасы

АҚП: Бала тәрбиесіндегі ата-ананың рөлі. Баяндама
«Беске дейін үлгер» ата-аналарға арналған мобильді қосымшасы

Әдіскер: Жаксылыкова А

Қазан айы 2025 ж

Ата-ананың рөлі

1 Махаббат пен қауіпсіздік сезімін қамтамасыз ету

- Балаға махаббат, қамқорлық және қолдау көрсету – психологиялық тұрақтылықтың негізі.
- Қауіпсіздік сезімі балаға сенімділік пен тәуелсіздік береді.

2 Моральдық және құндылықтық бағыттау

- Ата-ана балаға жақсылық пен жамандықты, адалдық пен жауапкершілікті үйретеді.
- Өзіңіз үлгі болып, моральдық принциптерді күнделікті өмірде көрсету маңызды.

3 Білім беру және дағдыларды дамыту

- Баланың ойлау қабілеті, тіл дамыту, шығармашылық және практикалық дағдыларын қолдау.
- Үйде оқу, ойын, кітап оқу, шығармашылық әрекеттер арқылы білім беруді жалғастыру.

4 Эмоционалды интеллектті дамыту

- Балаға өз сезімін тануға және білдіруге үйрету, эмоцияны дұрыс басқаруды көрсету.
- Қиын жағдайларда сабырлы болу, мәселені бірге шешу.

5 Әлеуметтік дағдылар мен өзін-өзі ұстау

- Балаға әлеуметтік нормаларды, сыпайылық, достық және топтағы өз орнын табу дағдыларын үйрету.
- Баланың топтық ойындарға, қоғамдағы қатынастарға қатысуын қолдау.

6 Қолдау мен мотивация

- Балаға мақтау, қолдау көрсету, жетістігін бағалау – өзін-өзі сенімділікке жеткізеді.
- Қиындыққа тап болғанда қолдау көрсету, шешім қабылдауға көмектесу маңызды.

7 Үлгі болу

- Ата-ана өзі жасап жүрген әрекет пен көзқарасы арқылы балаға тәлім береді.
- Мысалы, кітап оқу, сыпайылық, уақытты тиімді пайдалану – бала үшін үлгі.

💡 Қорытынды:

Ата-ана – баланың бірінші ұстазы, қорғаушысы және үлгісі. Оның әрекеті мен көзқарасы балаға тек білім беріп қана қоймай, эмоционалды, әлеуметтік және моральдық дамуына тікелей әсер етеді.

Балалар – қоғамның маңызды және құрметті мүшесі болып табылады. Отбасымен байланыс және туыстық қатынастар өзара қарым-қатынас пен қамқорлыққа негізделген, жынысы мен жасына байланысты құнды рөлдері бар туыстық байланыс жүйелерінің маңыздылығын қамтиды. Жауапкершілік пен міндеттің, әлеуметтік интеграция және өзара қарымқатынастың мәдени құрылымдарының маңыздылығы қауымдастықпен байланыстың негізі болып табылады.

Бейімделген бағдарламаның мақсаты – балаларды тәрбиелеу мен дамыту мәселелерінде ата-аналардың педагогикалық мәдениетін арттыру. **Міндеттері:**

– ата-аналар мен балаларға күтім жасайтын адамдарға ерте жас (0-5 жас) және балалардың өмір бойы дамуы мен әлауқатының маңыздылығы туралы ақпарат беру;

– балалардың когнитивтік және әлеуметтік-эмоционалдық дамуына ықпал ететін сенімді ақпарат көздеріне ата-аналардың қол жеткізуін кеңейту;

– алған білімді күнделікті өмірде қолдануды, балалардың өмір бойы даму әлеуетін және әлауқатын арттыратын салауатты әдеттерді дамытуды қолдау.

Бұл педагогтер мен әдіскерлерге ата-аналармен жұмыс барысында Бейімделген бағдарлама материалын тиімді енгізуге және балаларды тәрбиелеу мен дамыту мәселелері бойынша ата-аналардың педагогикалық мәдениетін қалыптастыру мен жетілдіруде оңтайлы нәтижелерге қол жеткізуге септігін тигізеді.

Балаларды үй жағдайында тәрбиелеп отырған ата-аналарға денсаулық, тамақтану, тәрбиелеу, дағдыларды дамыту және балалармен өзара әрекет ету тәрізді маңызды мәселелер бойынша қолжетімді және түсінікті контент ұсынатын «Беске дейін үлгеру» мобильді қосымшасы Қазақстанда іске қосылуда.

Бағдарламаның мақсаты: баланың толыққанды дамуын қамтамасыз ету, бес жасқа дейін балалардың когнитивтік, әлеуметтік, эмоционалды, физикалық дағдыларын және сөйлеуін дамытуға жағдай жасау; ата-аналар мен қамқоршыларға ойын, қарым-қатынас және күнделікті белсенділік арқылы баланың дамуын қолдау әдістерін үйрету; теңсіздікті болдырмау және балалардың әлеуметтік, мәдени немесе экономикалық жағдайына қарамастан оларға тең мүмкіндіктер беру; табысты оқыту үшін негіз қалыптастыру және балаларды негізгі дағдылар мен өзіне деген сенімділікті дамыту арқылы мектепте одан әрі оқуға дайындау.

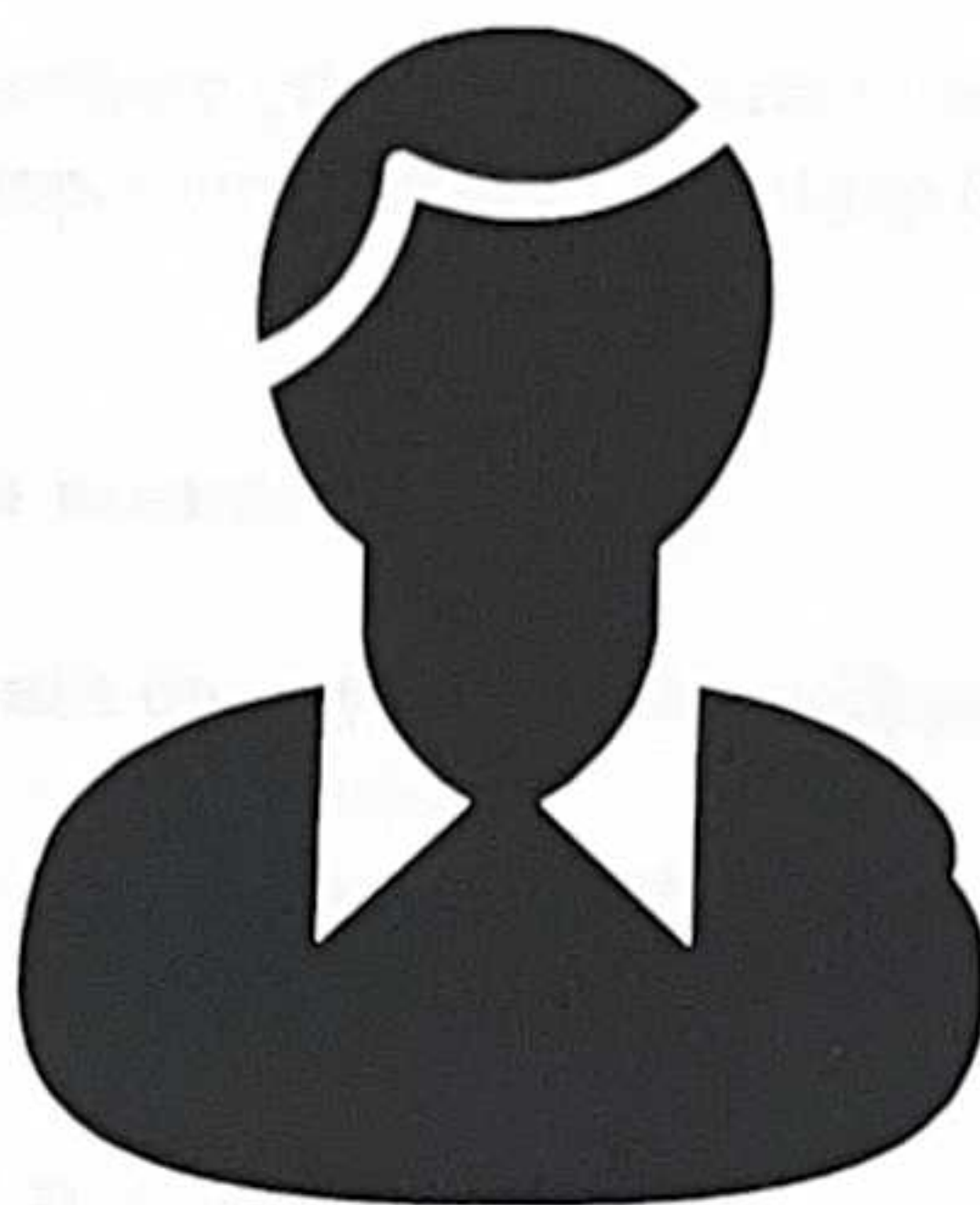
Мақсатқа сүйене отырып, мынадай міндеттер айқындалды:

- **ерте дамытуды қолдау**, баланың танымдық белсенділігін ынталандыратын іс-шаралар мен ойындар әзірлеу, зейін, есте сақтау, моторика және сөйлеу тәрізді негізгі дағдыларды қалыптастыруға көмектесу;
- **дамытушы орта құру**, балалар қоршаған ортаны қауіпсіз зерттей алатын кеңістікті ұйымдастыру, дамытушы материалдар мен ойындарға қол жетімділікті қамтамасыз ету;
- **ата-аналарды қатысуға ынталандыру**, ата-аналар мен тәрбиешілер үшін семинарлар мен тренингтер өткізу, күнделікті өмірде қолдану үшін практикалық ұсынымдар беру;
- **эмоционалды интеллекті дамыту**, эмоцияларды тану және басқару жаттығулары, қарым-қатынас дағдыларын қалыптастыру және даужанжалдарды шешу;
- **инклюзивтілік**, ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың қатысуы үшін жағдай жасау, әртүрлі топтардағы балалармен жұмыс жүргізу үшін бейімделген әдістемелерді әзірлеу;

«Күншуак» жекеменшік бөбекжай-бақшасы

«Бала тәрбиесіндегі әкенің рөлі»

Әдіскер: Жаксылыкова А

Қараша айы 2025 ж

Әкенің рөлі бала тәрбиесінде

1□□ Қауіпсіздік пен сенімділік беру

- Әке балаға қорғаныс сезімін береді, отбасының тірегі ретінде маңызды.
- Бала әкесінің қолдауына сену арқылы сенімді, батыл тұлға болып өседі.

2□□ Моральдық үлгі болу

- Әке балаға әрекетімен үлгі көрсетеді: адалдық, жауапкершілік, еңбекқорлық.
- Әкенің іс-әрекеті балаға жақсылық пен жамандықты айыра білуге көмектеседі.

3□□ Әлеуметтік дағдылар мен өзін-өзі ұстау

- Әке баланы қоғамдық өмірге үйретеді, топтағы мінез-құлықты көрсетеді.
- Әке қатысатын іс-шаралар, спорт немесе ойындар балаға әлеуметтік икемділікті дамытады.

4□□ Эмоционалды дамуға ықпал ету

- Әке баламен қолдау, көңіл бөлісу, эмоцияны дұрыс басқаруға үйрету арқылы эмоционалды интеллектін дамытады.
- Ер балалар әкеден үлгі алып ерлік, батылдық, табандылық қасиеттерін меңгереді.

5□□ Ойын мен белсенді іс-шаралар

- Әкелер көбіне спорттық, белсенді ойындарға қатысады, бұл балаға физикалық және психологиялық дамуға мүмкіндік береді.
- Ойын арқылы бала шешім қабылдауды, өз-өзіне сенімділікті үйренеді.

6□□ Мотивация және қолдау

- Әке балаға қиындықтарды жеңуге көмектеседі және сенімділік береді.
- Мақтау, қолдау және бағыттау арқылы бала өз күшіне сенуді үйренеді.

❗ Қорытынды:

Әке – баланың қорғаушысы, үлгісі және менторы. Оның қатысуы балаға сенімділік, әлеуметтік дағдылар және эмоционалды тұрақтылық береді. Әкенің белсенді қатысуы әсіресе ер балалардың дамуына ерекше әсер етеді, бірақ қыз балалар үшін де әкенің қамқорлығы өте маңызды.

Баланың жас кезеңіне байланысты әкенің рөлін дамыту стратегиясы

Жас кезеңі	Әкенің негізгі рөлі	Іс-әрекет/тәжірибелер	Мақсат
0–1 жас	Қорғаныс, сенімділік	Балаға жылы құшақ, тыныштандыру, дауыспен сөйлеу	Қауіпсіздік сезімін қалыптастыру, эмоционалды байланыс
1–3 жас	Тәуелсіздікке ынталандыру	Ойын арқылы заттарды таныстыру, қарапайым тапсырмаларды орындауға көмектесу	Өздігінен әрекет етуге үйрету, ерік-жігерді дамыту
3–5 жас	Әлеуметтік және эмоционалды дағдылар	Бірге ойын ойнау, әдептілік пен достықты көрсету, эмоцияны тануға көмектесу	Әлеуметтік икемділікті, эмоцияны басқаруды үйрету
5–7 жас	Шығармашылық және шешім қабылдау	Қолөнер, сурет, музыкалық іс-шараларға қатысу, шешім қабылдауға мүмкіндік беру	Шығармашылық қабілеттерді дамыту, жауапкершілік сезімін қалыптастыру

Қосымша кеңестер:

1. Әке балаға тек сөзбен емес, **әрекетімен үлгі көрсетуі** керек.
2. Әр кезеңде **эмоциялық қолдау** маңызды – баланың сезімін тыңдау, мақтау, ынталандыру.
3. Әке белсенді қатысу арқылы балаға **сенімділік пен өзін-өзі бағалауды** береді.
4. Қыз бала үшін әкенің қамқорлығы оның болашақ қарым-қатынасында маңызды рөл атқарады.

Жаңа жылға ұжымдық шығармашылық даярлық

1 Ұжымдық тақырыптық әңгіме немесе оқиға құру

- **Мақсат:** Балалардың қиялын дамыту, топта сөйлесу дағдыларын жетілдіру.
- **Іс-әрекет:**
 - Балалар мен тәрбиеші бірге қысқа жаңа жылдық әңгіме ойлап шығарады.
 - Әр бала өз кейіпкерін қосады немесе оқиғаға жаңа деталь енгізеді.
- **Нәтиже:** Балалар бір-бірінің идеяларын тындап, шығармашылық байланыс орнатады.

2 Бірге безендіру

- **Мақсат:** Көркемдік ойлау, ұжымдық жұмыс дағдыларын дамыту.
- **Іс-әрекет:**
 - Топ бөлмесін шырша, ойыншықтар, шыршалық ойыншықтар мен гирляндар арқылы безендіру.
 - Әр бала бір элемент жасап, жалпы композицияға қосады (қолөнер: қағаздан қар, ойыншықтар, снежинкалар).
- **Нәтиже:** Балалар бірлесіп жұмыс істеуді үйренеді, мерекелік көңіл-күй қалыптасады.

3 Ұжымдық музыкалық шығармашылық

- **Мақсат:** Музыкалық қабілеттерін дамыту, ритм сезімін қалыптастыру.
- **Іс-әрекет:**
 - Топтық ән айту немесе би жасау.
 - Балаларға қарапайым музыкалық аспаптар беру: маракас, барабан, қоңырау.
 - Әр бала өз ритмін қосып, бір музыкалық композиция жасау.
- **Нәтиже:** Бір-бірімен үйлесімді әрекет етуге үйренеді, музыкалық шығармашылық дамиды.

4 Ұжымдық көркемөнер жобасы

- **Мақсат:** Кооперативтік шығармашылық, қиял және қол моторикасын дамыту.
- **Іс-әрекет:**
 - Үлкен қағазға немесе картонға «Жаңа жылдық сурет» салу.
 - Әр бала өз бөлігін безендіреді: шырша, қар, шыршалық ойыншықтар, сыйлықтар.
- **Нәтиже:** Бірлескен шығармашылық туынды шығарады, топта жұмыс істеу дағдылары қалыптасады.

5 Мерекелік қойылым немесе сахналық әзірлік

- **Мақсат:** Сахна мәдениеті, өз-өзіне сенімділік, тіл дамыту.
- **Іс-әрекет:**
 - Қарапайым жаңа жылдық сахналық қойылым дайындау: балалардың рөлдері – кейіпкерлер, жануарлар, сиқыршылар.
 - Әр бала өз кейіпкерін ашады, жалпы сахналық көріністі жасайды.
- **Нәтиже:** Балалар өз эмоцияларын білдіруді үйренеді, сахналық тәжірибе жинайды.

🎄 Жаңа жылға арналған 1 аптаға ұжымдық шығармашылық жоспар

Күн	Іс-шара	Балалардың іс-әрекеті	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Мақсаты
1-күн	Тақырыптық әңгіме құру	Балалар өз кейіпкерлерін ойлап, әңгімеге қосады	Оқиға құрылымын ұйымдастырады, идеяларды бағыттайды	Балалардың қиялын дамыту, топтық ойлауды ынталандыру
2-күн	Бөлмені безендіру	Шырша, ойыншық, гирлянда жасау; бір-біріне көмектесу	Қауіпсіздік пен материалдарды ұйымдастыру; әр баланың үлесін бақылау	Ұжымдық жұмыс дағдыларын дамыту, шығармашылық байланыс
3-күн	Музыкалық жаттығулар	Жаңа жылдық әндер айту, қарапайым аспаптарда ойнау	Ән мен ритмді үйлестіру, музыкалық үлгіні көрсету	Музыкалық қабілеттерін дамыту, ритм сезімін қалыптастыру
4-күн	Ұжымдық сурет салу	Үлкен қағазға өз бөлігін салу: шырша, қар, сыйлық	Қауіпсіздік пен материалдарды дайындау; шығармашылық процеске қолдау	Қол моторикасын дамыту, кооперативтік шығармашылық
5-күн	Рөлдік ойындар	Кейіпкерлерге бөліну, сахналық әрекеттерді орындау	Сценарийді бағыттау, сахнада рөлдерді үйлестіру	Әлеуметтік дағдылар мен өзін-өзі көрсету қабілетін дамыту
6-күн	Мерекелік би жасау	Бірлескен би, қозғалыстарды есте сақтау	Би қимылдарын көрсету, үйлестіру	Ұжымдық қозғалысқа үйрету, бірлесіп әрекет ету
7-күн	Мерекелік қойылым / шоу	Қойылымда рөлдерін орындау, ән айту, би жасау	Сценарийді басқару, әр баланы қолдау	Өз-өзіне сенімділік, сахналық тәжірибе, мерекелік көңіл-күй қалыптастыру

I. Кіріспе

Әдіскер Жаксылыкова А.А.

«Күншуақ» жекеменшік бөбекжай-бақшасының ата-аналар консультациялық пункттің I-жарты жылдықтағы қызметі ҚР «Білім туралы» Заңына, Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік бағдарламасына және ұйымның жылдық жұмыс жоспарына сәйкес жүзеге асырылды.

Мақсаты: Мектепке дейінгі ұйымдарға бармайтын және үйде тәрбиеленіп отырған балалардың ата-аналарына консультациялық, әдістемелік, психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету, баланың мектепке дейінгі толыққанды дамуына жағдай жасау және отбасылық тәрбиені нығайту.

II. Сандық және сапалық көрсеткіштер (Мониторинг)

Жарты жылдық ішінде пункт мамандары (педагог-психолог, логопед, әдіскер, медбике) тарапынан келесідей жұмыстар атқарылды:

- Тіркелген сұраныстардың жалпы саны: 2 өтініш
- Қамтылған отбасылар (ата-аналар) саны: 2
- Балалардың жас ерекшелігі бойынша көрсеткіші: 1 жастан 3 жасқа дейін – 2 бала
- Жеке кеңес алушылар: 3 адам
- Топтық шараларға қатысушылар: 2 бала

III. Бағыттар бойынша атқарылған жұмыстардың мазмұны

1. Әдістемелік және педагогикалық бағыт

Әдіскер Жаксылыкова А.А.

Психолог : Жамишова

Тәрбиешілер: Утеуова, Аманжолова, Әміреева, Байбақова, Сатыбалдиева, Ходжа-Ахметова, Орысбаева

Атқарылған жұмыс: Үй жағдайында баланың күн тәртібін дұрыс ұйымдастыру, дамытушылық ойын ортасын құру бойынша кеңестер берілді.

Қарастырылған нақты тақырыптар:

- Қыркүйек айы 2025 жылы «Баланың балабақшаға бейімделуі» кеңес,
- Қазан айы 2025 жылы «Беске дейін үлгер» ата-аналарға арналған мобильді қосымшасы және оны пайдалану
- Қараша айы 2025 жылы «Бала тәрбиесіндегі әкенің рөлі»
- Желтоқсан айы 2025 жылы «Жаңа жылға ұжымдық шығармашылық даярлық»

Нәтиже: Ата-аналар баланың жас ерекшелік нормаларын түсініп, үй жағдайында қолдануға болатын дидактикалық ойын материалдары, баланың балабақшаға бейімделу процесі, қосымшалардың ата-аналарға тиімділігі, бала тәрбиесіндегі әкенің рөлі жоғары екеніне түсінік алды.

2. Психологиялық қолдау бағыты.

Психолог-Жамишова Гулжихан онашовна

Атқарылған жұмыс: Баланың эмоционалдық-ерік-жігерінің дамуы, мінез-құлқы дағдарыстары (кризис) және бала мен ата-ана арасындағы позитивті байланысты орнату бойынша жеке және топтық сессиялар өткізілді.

Қарастырылған нақты тақырыптар:

«3 жастағы дағдарыс: Қырсықтық пен айтқанға көнбеушілікті қалай жеңеміз?»
«Баланың бойындағы қорқыныш пен үрейді психологиялық тұрғыдан еңсеру».
«Электронды гаджеттер (телефон, планшет) және бала психологиясы».

Нәтиже: Ата-аналарға баланың мінез-құлқын түзетудің тиімді әдістері, мақтау және шектеу қою ережелері бойынша практикалық ұсыныстар берілді.

3. Медициналық-сауықтыру бағыты

Балабақша медбикесі Аронқызы Құралай

Атқарылған жұмыс: Балалардың физикалық дамуы, шынығу ережелері және маусымдық аурулардың алдын алу мәселелері қамтылды. Баланың балабақшаға келгендегі әл-ауқаты, санитарлық талаптардың сақталуы, күн режимі, ас мәзірімен таныстырды. Жұқпалы ішек ауруларының орын алуын болдырмау.

Қарастырылған нақты тақырыптар:

«Баланың дұрыс тамақтану мәдениеті мен ұйқы гигиенасы».
«Жұқпалы және вирустық аурулардың алдын алу шаралары».

IV. Көрнекі-ақпараттық жұмыстар

Ата-аналардың ақпараттық сауаттылығын сырттай арттыру мақсатында келесі материалдар дайындалып, таратылды:

1. **Бұрыштар мен стендтер:** Консультациялық пункттің жұмыс кестесі, мамандардың қабылдау уақыты тұрақты жаңартылып тұрды.
2. **Буклеттер мен жадынамалар:** «Мен бақшаға барамын», «Балаңыздың мазасыздығын қалай басасыз?», «Сөйлейікші, анашым!» және т.б. 20-дан астам үлестірмелі материал таратылды.
3. **Цифрлық формат:** Ұйымның әлеуметтік желідегі Instagram, Facebook парақшасында және ата-аналардың WhatsApp чаттарында пайдалы бейнероликтер мен посттар жарияланды.

V. Талдау және қорытынды

Жетістіктер: Ата-аналармен кері байланыс орнады. Әсіресе, мектеп алды даярлық жасындағы балалардың ата-аналары белсенділік танытты. Жеке кеңес алу форматының тиімділігі жоғары екені дәлелденді.

- **Қиындықтар мен мәселелер:** Кейбір ата-аналардың жұмысбастылығына байланысты консультациялық пункттің күндізгі шараларына қатысу мүмкіндігі шектеулі болды және мектепалды топтарына сұраныстың басымдылығынан орын саны шектеулі.

VI. II-жарты жылдыққа арналған міндеттер мен жоспар

- 1. Қолжетімділікті арттыру:** Жұмысбасты ата-аналар үшін айына 1 рет ата-ана ыңғайына қарай «Ашық есік» күнін өткізу және кешкі уақытта ZOOM/Google Meet платформалары арқылы онлайн-консультацияларды ұйымдастыру.
- 2. Инклюзивті қолдау:** Ерекше білім беруді қажет ететін балаларды тәрбиелеп отырған отбасыларға арналған арнайы қолдау көрсету күндерін жиілету.
- 3. Ақпараттық науқан:** Балабақшаға кезекте тұрған және мектепке бармайтын балалардың тізімі бойынша балаларды анықтап консультациялық пункт жұмысын күшейту.

«Күншуақ» жекеменшік бөбекжай-бақшасы

АҚП: «Күнделікті балаға айтылатын жылы сөздер!»

Әдіскер: Жаксылыкова А.

Ақпан 2026 жыл

«Күнделікті балаға айтылатын жылы сөздер!»

Қайырлы күн, құрметті әріптестер мен ардақты ата-аналар!

Адам баласына берілген ең ұлы сыйдың бірі – сөз сөйлеу қабілеті және сол сөз арқылы айналасына әсер ету күші. Бүгінгі біздің талқылайтын тақырыбымыз – «Күнделікті балаға айтылатын жылы сөздер!» – бұл жай ғана отбасылық қарым-қатынас мәселесі емес, бұл ұлттың болашағын, ертеңгі азаматтың ішкі жан дүниесін бағдарламаудың төте жолы.

Халқымыз «Жақсы сөз – жарым ырыс» деп текке айтпаған. Баланың өміріндегі ең алғашқы әлеуметтік орта – отбасы. Ал отбасындағы басты құрал – ананың әлдіі, әкенің жылы сөзі, мақтауы мен қолдауы. Бүгінгі ғылыми техника дамыған, гаджеттер мен виртуалды әлем бала уақытын жаулап алған заманда, бала мен ата-ана арасындағы шынайы, тірі сөзбен айтылатын мейірім жетіспеушілігі (эмоционалды дефицит) өте өзекті мәселеге айналып отыр.

Психолінгвистика және нейробиология: Сөз бала миына қалай әсер етеді?

Заманауи нейробиологиялық зерттеулер баланың ерте жастағы дамуы тікелей ол еститін сөздердің сапасына байланысты екенін дәлелдеп отыр.

1. **Эмоционалды қауіпсіздік зонасы:** Бала ата-анасынан жылы сөз естігенде, оның миында бақыт гормондары – *окситоцин* мен *дофамин* бөлінеді. Бұл гормондар балада ішкі тыныштық пен қауіпсіздік сезімін ұялатады. Қорқыныштан арылған баланың танымдық процестері (есте сақтау, зейін, логикалық ойлау) 2-3 есе жылдам дамиды.
2. **Сенімділік бағдарламасы:** Психологияда «вербалды бағдарламау» деген ұғым бар. 7 жасқа дейінгі баланың сын тұрғысынан ойлау қабілеті әлі толық жетілмейді. Сондықтан ол ата-ананың айтқан кез келген сөзін сүзгісіз, абсолютті шындық ретінде қабылдайды. Егер сіз оған күнде «Сен пысықсың, қолыңнан келеді» десеніз – ми оны орындауға тиіс бұйрық деп біледі. Егер «Жалқаусың, қолыңнан ештеңе келмейді» десеніз, бала өзін дәл солай бағдарламалайды.

Ұлттық тәрбиедегі жылы сөз бен еркелету мәдениеті

Қазақ халқы бала тәрбиесінде сөздің сиқыры мен қасиетін өте жоғары бағалаған. Біздің ата-бабаларымыз баланы жасынан тексіз сөзбен балағаттамаған, керісінше, олардың есімін ерекше жылылықпен атаған немесе теңеу сөздерді қолданған.

- Ұл баланы: «*Арыстаным*», «*Тұлпарым*», «*Тірегім*», «*Құлыным*» деп өсіріп, оның бойындағы ерлік, батырлық, жауапкершілік қасиеттерді оятқан.
- Қыз баланы: «*Ботам*», «*Қозым*», «*Күнім*», «*Шолпаным*» деп, нәзіктік пен сұлулыққа, мейірімділікке баулыған.

Мұндай атаулар баланың бойында «Мен өз әулетімнің мақтанышымын, маған үлкен үміт артылып отыр» деген терең саналық сезім ұялатқан.

Күнделікті қолданысқа енгізу керек «Шипалы сөздер» кешені
 Психотерапевттер мен балалар психологтары ата-аналарға күнделікті өмірде міндетті түрде айтылуы тиіс «4 негізгі сөздік бағытты» ұсынады:

1. Шартсыз махаббатты білдіру (Баланы жетістігі үшін емес, бар болғаны үшін сүйю)

Бала сіздің оны бестік алғаны үшін немесе үйді жинап қойғаны үшін ғана емес, жай ғана сіздің перзентіңіз болғаны үшін жақсы көретініңізді білуі керек.

- *«Мен сені қатты жақсы көремін».*
- *«Сенің менің өмірімде бар болғаның – мен үшін ең үлкен сыйлық».*
- *«Сен маған өте қымбатсың».*

2. Қолдау мен қателікті қабылдау сөздері

Бала қателескенде, бір нәрсені бүлдіріп алғанда зекімей, оның ішкі қорқынышын сейілту маңызды.

- *«Ештеңе етпейді, бәріміз де қателесеміз. Келесі жолы міндетті түрде жақсырақ болады».*
- *«Сенің қолыңнан келетініне мен сенемін».*
- *«Қандай жағдай болмасын, мен сенің жағындамын, саған көмектесуге дайынмын».*

3. Талпыныс пен еңбекті бағалау

Баланың дарынын емес, оның көрсеткен күш-жігерін мақтау керек. Мысалы: «Сен керемет суретшісің» дегеннен көрі, төмендегі сөз тиімдірек:

- *«Сен бұл суретті салу үшін өте көп еңбектендің, түстерді қандай әдемі таңдағансың!».*
- *«Бүгін тапсырманы өз бетіңмен орындауға тырысқаның маған өте ұнады».*

4. Баланы тыңдай білу және таңдау құқығын беру

- *«Сенің пікірің мен үшін өте маңызды, сен не ойлайсың?».*
- *«Бүгін сенің көңіл-күйің қалай болды? Маған айтып берші».*
- *«Маған көмектескенің үшін саған үлкен рақмет, жаным».*

Ата-аналарға арналған «Сөз алмастыру» ережесі

Көптеген ата-аналар «Мен баланы балағаттамаймын, тек ұрсамын» деп ақталады. Бірақ біз байқамай айтатын бұйрық немесе мысқыл сөздер де баланың жүрегін жаралайды. Соларды дұрыс сөздерге айналдыруды үйренейік:

Сын/Бұйрық (Негатив)	Түсіністік/Жылылық (Позитив)
«Тез бол, үнемі соңында қалып жүресің!»	«Жаным, біз кешігіп барамыз, маған тезірек жиналуға көмектесші».
«Неге жылай бересің, кішкентай бала сияқты!»	«Сенің ренжіп тұрғаныңды түсінемін, келші, құшақтайын. Не болғанын айтшы».
«Сен бәрін бүлдірдің,	«Сен маған көмектескім келді ғой, рақмет. Кел,

Сын/Бұйрық (Негатив)	Түсіністік/Жылылық (Позитив)
тиіспеші нарыққа!»	енді екеулеп бірге дұрыстайық».
«Көзіме көрінбей, бөлмеңе кет!»	«Мен қазір сәл шаршап тұрмын, маған 15 минут тыныштық керек. Сосын екеуіміз бірге сөйлесеміз».

Қорытынды: Тәрбиені өзімізден бастау

Құрметті ата-аналар мен ұстаздар қауымы!

Бала – бұл таза ақ қағаз. Біз сол қағазға қандай сөздер жазсақ, болашақта соны оқитын боламыз. Бүгін баласына жылы сөз аяған ата-ана, ертең ол бала есейгенде өзіне деген суық қарым-қатынасқа ренжімеуі тиіс. Балаңызға жылы сөз айту, оны құшақтау – бұл ешқандай қаржылық шығынды талап етпейтін, бірақ нәтижесі алтыннан да қымбат ең үлкен инвестиция. Сөзімді қорытындылай келе, баршаңызға мынадай үндеу тастағым келеді: Бүгін үйге барғанда, күнделікті күйбең тіршілікті, телефонды бір сәтке ысырып қойып, балаңыздың көзіне тура қараңызшы. Оны бауырыңызға қатты қысып: **«Жаным, мен сені қатты жақсы көремін. Сенің менің балам болғаныңа мың да бір рақмет!»** деп айтыңызшы. Осы бір ауыз сөз балаңыздың жүрегіне өмір бойы өшпейтін жылулық ұялатады.

Назар аударып тыңдағандарыңызға үлкен рақмет!

«Күншуақ» жекеменшік бөбекжай-бақшасы

АКП: «Ұлт тәрбиесі – ұрпақ тәрбиесі»

Әдіскер: Жаксылыкова А.

Наурыз 2026 жыл

«Ұлт тәрбиесі – ұрпақ тәрбиесі»

Қайырлы күн, құрметті әріптестер, қадірлі зиялы қауым және ардақты ата-аналар!

Біз бүгін ел болашағының ең басты тетігі, мемлекеттігіміздің іргетасын бекітетін ұлы құндылық – ұрпақ тәрбиесі төңірегінде бас қосып отырмыз. «Ұлт тәрбиесі – ұрпақ тәрбиесі» деген ұғым – бұл жай ғана ұран емес, бұл ғасырлар бойы екшеліп, бүгінгі күнге жеткен халықтық педагогиканың алтын діңгегі. Алаштың біртуар қайраткері Ахмет Байтұрсынұлы: «*Бала тәрбиесі – басынан бастап бір үлкен өнер*» деген болатын. Қазіргі ХХІ ғасыр – ақпараттық технологиялар мен жаһандану дәуірі. Бұл заманда ұлттық мәдениетімізді, тілімізді, ділімізді және салт-дәстүрімізді сақтап қалудың бірден-бір жолы – ұрпақ санасына ұлттық кодты ерте жастан сіңіру. Бүгінгі таңда еліміздің білім беру жүйесінде жүзеге асырылып жатқан «**Біртұтас тәрбие бағдарламасы**» да осы мақсатты – ұлттық құндылықтарға негізделген саналы азамат тәрбиелеуді көздейді.

Ұлттық тәрбиенің үш тірегі

Қазақы тәрбие жүйесі адамгершілік пен тектіліктің жоғары мектебі болып табылады. Біз ұрпақ тәрбиесінде келесі үш негізгі құндылықты басшылыққа алуымыз қажет:

1. Ұлттық намыс пен Отансүйгіштік

Бала өз елінің тарихын, батырларын, мемлекеттік рәміздерін құрметтеуді бесіктен білуі тиіс. Отанға деген махаббат – туған жердің табиғатын аялаудан, өз ауылы мен қаласын мақтан тұтудан басталады. Ұлттық намысы бар бала ешқашан жат қылықтарға бой алдырмайды.

2. Тіл мен Әдебиет – ұлттың генетикалық коды

Ана тілі – ұлттық тәрбиенің негізгі құралы. Бала мектеп жасына дейінгі кезеңде қазақша ертегілер, мақал-мәтелдер, шешендік сөздер мен аңыз-әпсаналарды естіп өсуі керек. Тіл арқылы балаға халықтың мінезі, ділі және дүниетанымы беріледі.

3. Отбасылық құндылықтар және Ар-ұят мәдениеті

Қазақ қоғамында «ұят болады», «обал болады», «сауап болады» деген үш-ақ ауыз сөзбен бүкіл құқықтық және моральдық нормаларды реттеп отырған. Үлкенді сыйлау, ата-ананың сөзін екі етпеу, жеті атасын білу – баланы жауапкершілікке, кішіпейілділікке және тектілікке тәрбиелейді.

Мектепке дейінгі ұйымдарда ұлттық тәрбиені интеграциялау

Баланың тұлғалық, психологиялық қалыптасуының 80%-ы мектеп жасына дейінгі кезеңде (үй ішінде және балабақшада) жүреді. Сондықтан бұл алтын уақытты ұлттық тәрбиемен толтырудың маңызы зор. Оны қалай іске асырамыз?

- «Этнопедагогика» элементтерін оқу-қызметіне енгізу: Сабақтар мен дамытушы ортада ұлттық нақыштарды қолдану. Мысалы, математикалық

есептерді асықтармен шығару, түстер мен пішіндерді ұлттық ою-өрнектер (*қошқармүйіз, түйетабан, сыңармүйіз*) арқылы үйрету.

- **Дидактикалық этно-ойындар:** Соңғы уақытта тәрбиешілер арасында танымал болып жүрген «Этно-орнамент доминосы», «Кім жылдам?» интеллектуалды ойындары баланың ойлау қабілетін ұлттық мазмұнда дамытады.
- **Ұлттық ойындар – тән мен жан саулығы:** «Асық ату», «Арқан тартыс», «Орамал тастамақ», «Тұздық» ойындарын күнделікті сергіту сәттері мен серуенде ойнату баланың ептілігін, мергендігін және топта жұмыс істеу мәдениетін арттырады.

Жаһандану заманындағы қауіптер және «Гаджет тәрбиесі»

Бүгінгі таңда ұлттық тәрбиеге үлкен қауіп төндіріп тұрған фактор – бақылаусыз цифрландыру. Балаларымыз таңнан кешке дейін шетелдік, мағынасыз, агрессияға толы мультфильмдер мен ойындарды (гаджеттерді) көреді. Нәтижесінде, бала өз ұлтының кейіпкерлерін емес, батыстың немесе шығыстың виртуалды бейнелеріне еліктеп өсуде. Бұл – ұлттық тамырдан ажыраудың басы.

Осы мәселені шешу үшін отбасы мен балабақшаның бірлескен міндеттері:

1. **Балабақшада және үйде «Ертегілер әлемі» сағатын ұйымдастыру:** Балаға жансыз экран емес, ана мен әкенің, тәрбиешінің тірі дауысымен айтылған ертегі керек.
2. **Контентті сүзгілеу:** Балаларға отандық «Алпамыс», «Күлтегін», «Мұзбалақ» сияқты анимациялық фильмдерді көрсетуді дәстүрге айналдыру.
3. **«Бала тәрбиесі – ортақ іс» қағидасы:** Ата-аналарды балабақша өміріне белсенді тарту, ортақ ұлттық жобаларды (мысалы, отбасылық «Асық party» жарыстары, «Жеті ата шежіресі» көрмелері) бірге өткізу.

Қорытынды: Ел болашағының кепілі

Құрметті әріптестер!

Ұлттық тәрбие – бұл өткен тарихты жай ғана қайталау емес, бұл – өткеннің асыл мұрасын заманауи ғылыммен, озық технологиямен ұштастыра отырып, болашақты құру. Біздің мақсатымыз – тек қана қазақша сөйлейтін емес, сонымен бірге ұлттық құндылықтарды ішкі компасы етіп ұстанатын, әлемдік аренада бәсекеге қабілетті, білімді Азамат тәрбиелеу. Жүсіп Баласағұн бабамыз: *«Балаға не берсең, есейгенде соны аласың»* деген. Бүгін біз баланың жүрегіне мейірім, ұлтына деген махаббат, тіліне деген құрмет ексек, ертең мемлекетіміздің іргесі мықты, болашағы жарқын болады. Ұрпағымызды текті, ұлтымызды ұлықты етейік!

Назар аударып, уақыт бөліп тыңдағандарыңызға үлкен рақмет!

«Күншуақ» жекеменшік бөбекжай-бақшасы

Директор
А. Жаксылыкова

АКП: «Бала әкеден ақыл, анадан мейірім алады»

Әдіскер: Жаксылыкова А.

Сәуір 2026 жыл

«Бала әкеден ақыл, анадан мейірім алады»

Қайырлы күн, құрметті зиялы қауым, әріптестер және ардақты ата-аналар!

Адамзат тарихында отбасы институтынан асқан ұлы тәрбие мектебі болған емес, болмайды да. Дана халқымыз бір-ақ ауыз сөзге бүкіл педагогика мен психологияның заңдылықтарын сыйдырып: «**Бала әкеден ақыл, анадан мейірім алады**» деген. Бұл қанатты сөз – отбасындағы әке мен ананың рөлдерінің ерекшелігін, олардың бала тұлғасының екі түрлі қырын қалыптастыратын қос қанаты екенін айқындайды. Қазіргі ХХІ ғасырда, урбанизация мен нарық қысқан заманда, ата-аналардың екеуі де материалдық игілік табу жолында жүргендіктен, отбасындағы дәстүрлі тәрбиелік рөлдердің ауысуы немесе «виртуалды ата-ана» (баланы гаджетке телу) феномені жиі кездеседі. Осы орайда, баланың эмоционалдық және интеллектуалдық саулығын сақтау үшін әке ақылы мен ана мейірімінің тепе-теңдігін қалай қалпына келтіреміз? Бүгінгі баяндамамыз осы өзекті мәселеге арналмақ.

Әкенің ақылы – баланың әлеуметтік компасы

Психологиялық зерттеулерге сүйенсек, бала өмірінің алғашқы айларында анасымен бір тұтас ретінде байланысады. Ал бала ес біле бастағанда (әсіресе 3 жастан бастап), оны сол аналық ортадан шығарып, сыртқы әлеммен, қоғаммен, тәртіппен таныстыратын тұлға – **Әке**.

1. **Ереже мен Шекараны тану:** Әке – бұл отбасындағы заң мен тәртіптің көзі. Баланы «не болады, не болмайды» деген қоғамдық ережелерге, шекараларды құрметтеуге әке ақылы үйретеді. Әкесінің нақты әрі әділ талаптарын көріп өскен бала болашақта заңға бағынатын, қоғамда өз орнын таба алатын азамат болады.
2. **Логика мен стратегиялық ойлау:** «Әке ақылы» дегеніміз – баланың сыни ойлауын, мәселені шешу қабілетін дамыту. Әке балаға сезімге берілмей, ақылмен, суық санамен шешім қабылдаудың үлгісін көрсетеді.
3. **Гендерлік сәйкестік:**
 - **Ұл бала үшін:** Әке – ер-азаматтың тірі бейнесі. Ол әкесінен қиындықты жеңуді, әлсіздерді қорғауды, сөзінде тұруды және еңбек етуді үйренеді.
 - **Қыз бала үшін:** Әке – оның әлемдегі ең алғашқы қорғаушысы. Әкесінен ақылды қолдау мен құрмет көрген қыз баланың өзіне деген бағасы жоғары болады және болашақта адал, лайықты жар таңдай алады.

Ананың мейірімі

Егер әке баланы сыртқы әлемнің дауылдарына дайындаса, **Ана** баланың ішкі әлемін гүлдендіреді. Ананың мейірімі – бұл баланың өмірге деген сенімінің (базовое доверие к миру) іргетасы.

1. **Шартсыз қабылдау:** Әлемдегі тек ана ғана баланы ешқандай шартсыз жақсы көре алады. Бала қателессе де, жеңілсе де, ана құшағы мен мейірімі оның «мен жалғыз емеспін, мені бәрібір жақсы көреді» деген ішкі сенімін

сақтайды. Бұл – болашақта баланың депрессия мен күйзеліске түсуінің алдын алатын ең күшті қорғаныс.

2. **Эмпатия және жанашырлық:** Ана мейірімін көріп өскен бала өзгелердің ауырсынуын сезіне алатын, жан-жануарларға, табиғатқа аяушылықпен қарайтын сезімтал тұлға болады. Мейірімге қанып өскен баладан ешқашан қатыгез қылмыскер шықпайды.
3. **Тіл және шығармашылық:** Ананың әлдіі, ертегісі, күнделікті жылы сөздері баланың сөйлеу аппаратын ғана емес, оның ішкі қиялын, суреткерлік, шығармашылық қабілеттерін оятады.

Рөлдердің бұзылуы

Қазіргі қоғамда екі түрлі дисбаланс жиі кездеседі:

- **«Әке дефициті» (Авторитарлы немесе абсентті әке):** Әке бала тәрбиесіне мүлдем араласпаса немесе тек қатал жазалаушы ретінде көрінсе, бала жасқаншақ, қорқақ немесе керісінше, тым агрессивті болып өседі. Ондай балаларда «әлеуметтік бағдар» болмайды.
- **«Гиперопека» немесе шектен тыс ана мейірімі:** Ана баланы әкенің ақылынан, тәртібінен қорғаштап, бетінен қақпай өсірсе, бала эгоист, өзімшіл, өмірдің кішкентай қиындығына шыдай алмайтын ынжық (инфантилді) болып қалыптасады.

Педагогикалық-психологиялық КЕҢЕСТЕР мен ЖАТТЫҒУЛАР

Отбасында «Ақыл мен Мейірім» теңдігін сақтау үшін ата-аналарға арналған практикалық әдістеме:

👤 ӘКЕЛЕРГЕ КЕҢЕС: «Ақылды серіктестік»

1. **«Әке мен бала» күнін енгізіңіз:** Аптасына бір рет (мысалы, сенбі күні) баланы анасынан бөлек алып, ерлерше уақыт өткізіңіз (балық аулау, шеберханада жұмыс істеу, спорт, серуен). Осы сәтте балаға өмірлік тәжірибенізді ақылмен бөлісіңіз.
2. **Сұрақ-жауап әдісі:** Бала сұрақ қойғанда «басымды ауыртпа, анаңа бар» деменіз. Тоқтап, баланың деңгейінде түсіндіріңіз. «Сен қалай ойлайсың, бұл тығырықтан қалай шығамыз?» деп, оның ақылын ұштаңыз.
3. **Ананы құрметтеу тренингі:** Баланың көзінше жарыңызға гүл сыйлаңыз, көмектесіңіз. Ұлыңызға: «Біз ер-азаматпыз, анамызды аялауымыз керек» деген ақылды сөзді іспен көрсетіңіз.

👤 АНАЛАРҒА КЕҢЕС: «Шипалы мейірім»

1. **«Бесінші құшақ» ережесі:** Күніне баланы себепсізден-себепсіз кем дегенде 5-8 рет құшақтап, маңдайынан иіскеніз. Бұл баланың жүйке жүйесін тыныштандырады.
2. **Әкенің беделін асқақтату («Әкең біледі» әдісі):** Бала бір нәрсе сұрағанда: «Бұл мәселені отбасымыздың басшысы – әкең шешеді, әкеңнен ақыл

сұрайық» деп, бала санасында әкенің сөзін заң ретінде бекітіңіз. Әкенің көзінше де, сыртында да оны балаға жамандамаңыз.

3. **Жылы сөздер терапиясы:** Бала ұйықтар алдында оның қасына жатып, арқасынан сипап, «Сен Күнделікті маған қуаныш сыйлайсың, сенің анаң болғаным бақыттымын» деп, мейірім шуағын төгіңіз.

Қорытынды: Екі арнаның бір арнаға тоғысуы

Құрметті ата-аналар мен ұстаздар!

Бала тәрбиесі – бұл үлкен симфониялық оркестр сияқты. Онда әкенің ақылы – нақты ырғақ пен тәртіпті (ноталарды) берсе, ананың мейірімі – сол әуенге жан мен жылулық сыйлайды. Осы екі құндылық тең ұштасқанда ғана отбасында үйлесімділік орнап, қоғамға пайдалы, рухани кемел тұлға өсіп шығады. Ендеше, балаларымызға әкенің қорған болар ақылы мен ананың шуақ шашар мейірімін аямайық. Отбасымыз ақыл мен мейірімнің мекені болсын!

Назар аударып тыңдағандарыңызға үлкен рақмет!

«Күншуақ» жекеменшік бөбекжай-бақшасы

АҚП: «Балаңыз мектепке дайын ба?»

Әдіскер: Жаксылыкова А.

Мамыр 2026 жыл

«Балаңыз мектепке дайын ба?»

Қайырлы күн, құрметті әріптестер мен ардақты ата-аналар!

Баланың балабақшамен қоштасып, алғаш рет мектеп табалдырығын аттауы — оның өміріндегі ең алғашқы әрі ең маңызды әлеуметтік дағдарыс кезеңі. Бүгінгі таңда ата-аналар арасында «Мектепке дайындық» ұғымы біржақты түсініліп жүр. Көптеген ата-аналар баланы даярлық курстарына беріп, механикалық түрде әріп тануға, буынмен оқуға және жүзге дейін санауға үйретсе, «балам мектепке толық дайын» деп есептейді. Алайда, мектеп тәжірибесі мүлдем басқа шындықты көрсетіп отыр: бірінші сыныпқа оқи және жаза біліп келген балалардың көбі 2-3 айдан кейін сабақтан шаршап, мектепке барғысы келмей, психологиялық қиындықтарға тап болады. Неліктен? Себебі, баланың **интеллектуалды дайындығы күшті болғанымен, оның эмоционалдық-ерік жігері, физиологиясы мен әлеуметтік дағдылары** мектептің талаптарына дайын болмай шығады. Сондықтан мектепке дайындықты жан-жақты, кешенді түрде қарастыруымыз керек.

Мектепке дайындықтың 4 негізгі діңгегі

1. Физиологиялық және моторлық дайындық (Денсаулық пен функционалдық жетілу)

Мектеп — бұл үлкен физикалық жүктеме. Баланың ағзасы партада 40-45 минут бойы статикалық қалыпта тұзу отыруға шыдауы керек.

- **Филиппиндік тест (Ми мен дененің жетілуі):** Баладан оң қолын басының үстінен асырып, сол жақ құлағын ұстауын сұраңыз. Егер бала құлағына қол жеткізе алса, оның қаңқа жүйесі мен ми құрылымы бірінші сыныптың физикалық жүктемесін көтеруге дайын (әдетте бұл көрсеткіш 6-7 жаста қалыптасады).
- **Көру-моторлық координация және ұсақ моторика:** Бала қағаз бетіндегі сызықтардан шықпай сурет бояуы, қайшымен дөңгелекті қия алуы және қаламды үш саусақпен дұрыс ұстауы тиіс. Егер саусақ бұлшықеттері дамымаса, бала жазу жазғанда тез шаршайды, қолдары ауырып, жазу процесін жек көріп кетеді.

2. Психологиялық және танымдық дайындық (Жаттанды білім емес, Ойлау өнері)

Бұл баланы фактілермен толтыру емес, оның миының ақпаратты өңдеу қабілеті.

- **Ерікті зейін:** Бала өзіне қызық емес, бірақ мұғалім тапсырған істі (мысалы, торкөз дәптерге таяқшалар сызу) алаңдамай 15-20 минут орындай алуы керек.
- **Кеңістікті бағдарлау:** Бала «оң жақ», «сол жақ», «жоғары», «төмен», «алдында», «артында» деген ұғымдарды нақты ажыратуы тиіс. Бұл дәптермен жұмыс істегенде (мысалы: «жоғарыдан екі торкөз тастап, оңға қарай жаз») өте маңызды.

- **Байланыстырып сөйлеу тілі:** Бала 4-5 сөйлемнен тұратын мәтін құрап, көрген оқиғасын немесе ертегіні мазмұндап бере алуы керек. Сөздік қорында тұтығу мен дыбыстық ақаулардың болмауы логопедиялық тұрғыдан маңызды.

3. Әлеуметтік-эмоционалдық дайындық

- **Ережеге бағыну және иерархия:** Балабақшада тәрбиеші «екінші ана» сияқты болса, мектепте мұғалім — ережені талап етуші тұлға. Бала «мектеп ережесін» (мұғалім сөйлегенде тыңдау, сұрақ қою үшін қол көтеру, сабақ уақытында рұқсатсыз тұрмау) қабылдауға тиіс.
- **Сәтсіздікті қабылдау, төзімділік:** Егер бала жазуды дұрыс жаза алмаса немесе жарыста жеңіліп қалса, бірден айғайлап жыламай, өз эмоциясын ұстай алуы, қателікпен жұмыс істеуге дайын болуы керек.

4. Коммуникативті дағдылар және дербестік (Өзіне-өзі қызмет ету)

- **Дербестік:** Бала өздігінен дәретханаға барып, гигиенаны сақтауы, спорттық киімін ауыстыруы, аяқ киімінің бауын байлай алуы немесе жабысқағын қадай алуы тиіс.
- **Қорғаныс дағдысы:** Бала өзінің физикалық жай-күйін сөзбен айтып жеткізуі керек (Мысалы: «Менің басым ауырып тұр», «Шөлдедім», «Дәретханаға баруға бола ма?»).

Ата-аналарға арналған практикалық ТЕСТ (Балаңызды үйде тексеріп көріңіз)

Баланың мектепке психологиялық дайындығын анықтау үшін үйде мына 5 сұраққа жауап бергізіп көріңіз:

1. *«Сенің аты-жөнің кім? Әкең мен анаңның толық аты-жөні кім және олар қайда жұмыс істейді?»* (Бала өз отбасы туралы әлеуметтік ақпаратты білуі керек).
2. *«Жаз біткеннен кейін қай мезгіл келеді? Күн мен түннің айырмашылығы неде?»* (Табиғат заңдылықтарын түсіну).
3. *«Қоян мен қасқырдың қандай айырмашылығы бар? Бірі жабайы, бірі үй жануары болатын жануарларды аташы»* (Жіктеу, логика).
4. *«Мына 4 суретке қарап (алдын ала қиыстырылған логикалық суреттер), оқиға желісін құрап, әңгімелеп берші»* (Себеп-салдар байланысы).
5. *«Сен не үшін мектепке барғың келеді?»* (Егер бала «маған әдемі сөмке алып берді» немесе «ойыншық ойнау үшін» десе, оның уәждік (мотивациялық) дайындығы төмен. Егер «жаңа нәрсе үйрену, оқу үшін» десе — дайындығы жоғары).

Бөбекжай мен Отбасының бірлескен КЕҢЕСТЕРІ

1. Саусақ бұлшықеттерін шынықтыру (Жазу терапиясы)

- Үйде балаға пластилиннен ұсақ детальдарды мүсіндетіңіз.
- Қайшымен қағаздан қисық сызықтар мен пішіндерді қиюды жиі орындатыңыз. Дәптерге нүктелерді қосу арқылы сурет салу жаттығуларын (графикалық диктант) жасатыңыз.

2. Күн тәртібін бейімдеу

- Тамыз айын күтпей, дәл қазірден бастап баланы кешкі сағат 21:00-21:30-да ұйықтатуға, таңертең сағат 07:00-де оятуға дағдыландырыңыз. Күндізгі ұйқы қысқарғандықтан, баланың ағзасы ерте оянуға үйренуі тиіс.

3. Психологиялық иммунитет қалыптастыру

- **Ережемен ойналатын ойындар:** Үйде отбасымен бірге «Үстел ойындарын» (шахмат, шашка, домино, монополия) ойнаңыздар. Бұл ойындар баланы ережені бұзбауға және ең бастысы — жеңілістің ащы дәмін жыламай, сабырмен қабылдауға (эмоционалды реттеуге) үйретеді.
- Баланы ешқашан мектеппен, мұғаліммен қорқытпаңыздар. Мектеп — бұл жаңа мүмкіндіктер мен достар мекені деген позитивті бейне қалыптастырыңыз.

Қорытынды: Сабырлық пен Қолдау

Құрметті ата-аналар!

Баланың мектепке дайындығы — бұл оның басына барлық білімді бір күнде құю емес. Бұл — оның бойында білім алуға деген қызығушылықты ояту және қиындықтарға төтеп бере алатын ішкі жігерін қалыптастыру. Бірінші сыныпқа барғанда балаңызға әріптерді әдемі жаза алмағаны үшін ұрыспаңыздар, оған уақыт беріңіздер. Бөбекжайда біз баланың базалық дағдыларын қаладық, ендігі кезек — сіздердің отбасындағы жылы қолдауларыңызда. Балаңызға сеніңіздер, оны өзге балалармен салыстырмаңыздар. Сонда ғана бала мектепке нық қадаммен барып, табысты шәкірт атанады.

Назар аударып тыңдағандарыңызға үлкен рақмет!